

СТАНОВИЩЕ

ЗА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА Мартин Иванов РАЗВИТИЕ НА „ЗЕЛЕНА” ЕНЕРГЕТИКА В БЪЛГАРИЯ ИНОВАЦИИ, ТЕХНОЛОГИИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ЗАВИСИМОСТИ

Темата на дисертацията е, най-общо казано, развитието на т.нар. „зелена” енергетика в България. Това по един своеобразен начин създава рядко срещано предимство за всеки научен труд, а именно – да става все по-актуален с времето. Когато четях първия вариант на дисертацията на Мартин Иванов, зелената енергетика беше в сферата на пожеланията на екоактивистите. Сега тя се намира в сметките за ток на всеки един от нас. Това говори за добра научна интуиция, което е много ценно качество за учения.

Дисертацията описва въвеждането на технологии и иновации в зелената енергетика, като се концентрира върху изграждащата се ВЕИ-индустрията в България. Целта, която авторът си поставя, е да опише и анализира институционалните, икономически, властови зависимости в процеса на „изкристализиране” на „зелената” индустрия в България. Теоретичната рамка, в която дисертантът осъществява своя анализ, е теорията за деца-мрежа (ТДМ). Според авторите, с които тя се свързва (Бруно Латур, Мишел Калон, Джон Лоу и Доналд Макензи), обектите и нещата са неразривна част от човешките колективи и за такова нещо като „чисти” социални отношения едва ли може да се говори. Иванов прави сравнение между ТДМ и други теоретични подходи и демонстрира много добро познаване на последните тенденции в тази изследователска сфера. Това му позволява напълно обосновано да разглежда зелената индустрия в България по един нестандартен начин – като съвкупност от инвеститори, инженери, технически съоръжения и природна среда. Този подход предопределя и използването на качествени методи за набиране на данни. В случая авторът провежда дълбочинни

интервюта и включено наблюдение, съчетавайки ги с допълващи други методи за регистриране, като изследване и идентифициране на нормативни и други документи, анализ на съдържанието на медийни публикации и др. Според мен, за да се избегне съмнението за субективно преразказване на съдържанието на интервютата, на вестникарските публикации, на нормативните актове, тук е необходимо да бъде описан в много по-големи детайли начинът, по който е бил обработван този текстови материал.

Както авторът основателно отбелязва, поради теоретичния подход и качествените методи на събиране на информация, не може да се претендира за „класическо” формулиране на хипотези, които подлежат на потвърждаване или отхвърляне.

Очакванията, които авторът формулира, се отнасят до „проследяването на „олигархичните”, „демократизиращите” и „модернизиращите” тенденции на нововъзникаващата социо-техническа деец-мрежа и нейните иновации и зависимости от пътя”.

От резултатите и свързаните с тях приноси, представени от автора, ми правят впечатление и оценявам високо четири от тях:

А) Обосноваването на теоретично виждане за процесите и динамиките при навлизането на нови технологии в традиционни сектори, като енергийния, чрез прилагане на теорията за дееца-мрежа (ТДМ).

Б) Емпиричното установяване на олигархични зависимости в „традиционната” енергетика и тяхното частично пренасяне във ВЕИ-сектора.

В) Идентифициране на наличието на медийния „заслон”, който се осъществява с цел създаване на зона на комфорт за олигархичните и сенчести практики и пълното

медийно затъмнение за възможността за инвестиране във ВЕИ от страна на домакинства и малки местни предприемачи.

Г) Аргументирането на тезата, че демократизиране на общественото-политическите процеси само и единствено чрез пренос на ЕС-законодателството не е възможно.

В заключение, дисертацията е стойностна и много добре разработена. Това ми дава основание убедено да препоръчам на уважаемото жури да присъди на Мартин Иванов образователната и научна степен „доктор“.

Проф. д.с.н.. Кръстина Петкова